

(א) [תוספתא פ"ב ה"ד], (ב) [נעמי ברייתא דהא מביא ויהי הוה כפי לשון של רש"י], (ג) [מדות פ"ב מ"ג], (ד) [סס], (ה) שקלים פ"ה ה"א [תוספתא פ"ב ה"ו], (ו) [נפ"א: יחזון], (ז) [ניין הגדה זו בע"י ותמלא שם כמה שטייט], (ח) [תוספתא פ"ב ה"ו], (ט) [פי' פעל ה' ונתן חכמה ליה יותר מה למענהו כדי שלא תהא המלכה אלא נמי שהא חפץ ערוך בשם ר"ח בערך פעל], (י) [נע"י למלא], (יא) [פ"ל שכה ושחק וכ"ב בע"י].

הגהות הב"ח

(א) נ"ב כל מה שברא הקב"ה לכבודו נבראו שנאמר כל פעל ה' למענהו ר"צ וקשה למה למה נעטס זה מ"ל משום מעלה עשן דהוה ליה ביה קיימת וחס חסיד אהת מכל סממניה חיוב כדליתא פ' ה' דף י"ג: (ב) רש"י ד"ה פקד בשר הכרעת קול: (ג) ד"ה שהללו כו' כמין מינה פירוה או כמין ספינה רוקדת היו יראים לדבק: (ד) ד"ה שמך יקראוך כלומר לא ילאג וכו' על כרחם בשמך יקראוך לצוא ולישב במקומך:

תום' ישנים

עמד נחשוף בו', לא מפני עשה עברה כשהן למצרים כדלמדיק בספרי לגור שם אי אהת חור אצל אהת חור לסמור ולכניס הארץ, והר"י פתן מתעפשה, ואע"פ שהיה להם חס ביום הלכות, מ"מ מה שאפשר בדי אדם לא היה הקב"ה רוצה לתקן, שנאמר כל פעל ה' צמננהו, הכא לא מיימי קרא דלכבודי בראתי שאין כל כך גנאי אם היה מפעל ואין זה אלא [חכמה] תרה דנעיק, משום דכתיב כל פעל וגו', ה"ג בספרים זקנים ובכמה ספרים ומה ראית [ו]הזכרת מעלה [צער] [המבור] כנגדו, פי' אהו עשע שמעלה עשן כנגדו ואינו משפע לכאן ולכאן אלא מתמר ועולה כמקל ראימי שלא היה שום אדם מימי אלא הם, אלא עשע אחר ששמו מעלה עשן היו מכיין אשוי אלכסנדריא שאל חסיד בקטרת חיוב מיתה, ולספרים שמונה בהם מעלה עשן כנגדי און הלשון [מחזון] דהוה ליה למימר ראימי או מעלה עשן

אמר להם הממונה פרק שלישי יומא

בסירוגין. אם לא שכז אחריו ראשי תיבות עד סוף המקרא ואת כי שנית ואחריו ראשי תיבות עד סוף המקרא יתן ה' אותך ואחריו ראשי תיבות עד סוף המקרא וצאו המים ואחריו ראשי תיבות א[(אם שכז ואת כי שנית): **להציל דלתות**. לשער המזרח של העזרה ושל נחשת היו: **נחשול**. סערה: **והטילו לים**. להקל לספינה: **וכרכה**. חזקה: **לנמלה**. פורט"ו מקום שהספינות נמשכות שם **ליבשה**: **היטעו**. לשון דלת שהוא כן ונועל כן ופומח: **אלה צרים ים**. כאילו כרמו צרית זו עם זו ויש אומרים צריית ים: **נשטנו**. כשהעשירו: **קניטא**. מוזקקת וכן שם מין נחשת והוא נחשת קלל: **מתנני' בן לוי**. כלומר מן הלויים: (ב) **פרק**. הכרעת קול נעימה: **על מעשה הכהן**. קושר ד' קולמוסין ד' אלכעומיו וכומז שם בן ארבע אותיות כאחד: **גמ'** **לרדום**. מן התנור: **שהללו**. שזאו

לפיכך כל השערים שהיו במקדש נשתנו להיות של זהב הוי' משערי יקנור מפני שנעשו בו נסים ויש אומרים (ז) מפני שנחוששתן מוצהבת היתה ר' אליעזר בן יעקב אומר בנחשת קלוניתא היתה והיתה מאירה כשל זהב: **מתנני'** ואלו לגנאי של בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת הוגרם בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמד על מעשה הכתב על הראשונים נאמר ז' זכר צדיק לברכה ועל אלו נאמר וישם רשעים ירקב: **גמ'** ת"ר ס' בית גרמו היו בקיאים במעשה לחם הפנים ולא רצו ללמד שלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים והיו יודעין לאפות כמותן ולא היו יודעין לרדות כמותן שהללו מסיקין מבחוץ ואופין מבחוץ והללו מסיקין מבפנים ואופין מבפנים הללו פיתן מתעפשת והללו אין פיתן מתעפשת כששמעו חכמים בדבר אמרו כל מה שברא הקב"ה לכבודו בראו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתי ו' וחזרו בית גרמו למקומן שלחו להם חכמים ולא באו כפלו להם שכן ובאו בכל יום היו נטולין שנים עשר מנה והיום עשרים וארבעה ר' יהודה אומר בכל יום עשרים וארבעה והיום ארבעים ושמונה אמרו להם חכמים מה ראיתם שלא ללמד אמרו להם יודעין היו של בית אבא שבית זה עתיד ליחרב שמא ילמוד אדם שאינו מהוגן וילך ויעבוד עבודת כוכבים בכך ועל דבר זה מזכירין אותן לשבח מעולם לא נמצאת פת נקיה ביד בניהם שלא יאמרו ממעשה לחם הפנים זה נזונוין לקיים מה שנאמר והייתם נקיים מה' ומישראל: של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת: ת"ר (ז) בית אבטינס היו בקיאים במעשה הקטורת ולא רצו ללמד שלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים והיו יודעין לפטם כמותם ולא היו יודעין להעלות עשן כמותן של הללו מתמר ועולה כמקל של הללו מפציע לכאן ולכאן וכששמעו חכמים בדבר אמרו (ח) כל מה שברא הקב"ה לכבודו בראו שנאמר (ט) כל פעל ה' למענהו ו' וחזרו בית אבטינס למקומן שלחו להם חכמים ולא באו כפלו להם שכן ובאו בכל יום היו נטולין שנים עשר מנה והיום עשרים וארבעה ר' יהודה אומר בכל יום עשרים וארבעה והיום ארבעים ושמונה אמרו להם חכמים מה ראיתם שלא ללמד אמרו יודעין היו של בית אבא שבית זה עתיד ליחרב אמרו שמא ילמוד אדם שאינו מהוגן וילך ויעבוד עבודת כוכבים בכך ועל דבר זה מזכירין אותן לשבח מעולם לא יצאת כלה מבושמת מבתיהן וכשנשואין אישה ממקום אחר מתנין עמה שלא תתבסם שלא יאמרו ממעשה הקטורת מתבסמין לקיים מה שנא' והייתם נקיים מה' ומישראל תניא אמר ר' ישמעאל פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצאתי אחד מבני בניהם אמרתי לו אבותיך בקשו להרבות כבודן ורצו למעט כבוד המקום עכשיו כבוד מקום במקומו ומיעט כבודם אמר ר' עקיבא (י) עקיבא (פעם אחת) סח ל' ר' ישמעאל בן לוגא פעם אחת יצאתי אני ואחד מבני בניהם לשדה ללקט עשבים וראיתי (י) (ששחק ובכה) אמרתי לו מפני מה בכית אמר לי כבוד אבותי נזכרתי ומפני מה שחקת אמר לי שעתידי הקב"ה להחזירי לגו ומפני מה נזכרת אמר לי מעלה עשן כנגדי הראהו לי אמר לי שבועה היא בידינו שאין מראין אותו לכל אדם אמר ר' יוחנן בן גורי פעם אחת מצאתי זקן א' ומגילת סממנין בידו אמרתי לו מאין אתה אמר לי מבית אבטינס אני ומה בידך אמר לי מגילת סממנין הראהו לי אמר לי כל זמן שבית אבא היו קיימין לא היו מוסרין אותו לכל אדם ועכשיו הרי הוא לך והזהר בה וכשבאתי וסחתי דברי לפני ר"ע אמר לי מעתה אסור לספר בגנותן של אלו מכאן אמר בן עזאי בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך ומשלך

לח.

מן אלכסנדריא לפי שלא היו יודעים לרדות מן התנור שלא יאה נשבר לפי שהוא עשוי כמין תיבה (א) פרוצה כמין ספינה היו יראים לדבקס מצפנים לתנור ואופין אותן מצחוץ: **כפלו להם שרס**. מתרומת הלשכה: ועל דבר זה מוזכרים אופס לשנה שמעונס כו': **לפטס**. לכתוש הסמנין ולערבם יפה כמו שנאמר (שמות ז) ממולח: **לפעלוס** עשן. שלא היו מכיין צעשע שהוא מעלה את העשן וזקף ומתמר כמקל: **מעלה עשן**. עשע שהוא מעלה עשן ראיתי כנגדי: **מגילת סמנין**. שכתובין זה שמות סמני הקטורת: **מלאן אמר בן עזאי**. ממעשה צית גרמו וצית אצטניס שנקשו חכמים להחוסס ממקומם ולא יכלו: (י) **בשמך יקראוך**. לא ילאג אדם לומר פלוני יקפח פרנסתי כי על כרחן צס יקראוך לצא ולשזו במקומך: ומשלך

כדי שלא יהיה המלאכה אלא במי שחפץ. מעלה עשן. הם שנותן בקטורת ומעלה עשנה כמקל שאינו מפצעת לכאן ולכאן. ובין שהגיד ר' יוחנן בן גורי מה שא"ל אותו זקן שהיה מבית אבטינס, א"ר עקיבא כיון שכוונתם לשם שמים היתה אסורה לספר בגנותן. וכן אמר בן עזאי בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך

עין משפט גר מצוה

נו א מיי פ"ז מהלכות ס"ט ה"י יד טו"ע: י"ד ס"י רפ ספ"ג: נו ב מיי פ"ה מהל' בת הבחיה ה"י ה:

תורה אור השלם

1. קרות בתינו ארזים רהישנו ברותים: שיר השירים א יז
2. זכר צדיק לבקרה ושם רשעים ירקב: משלי י ז
3. כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתי וצאתיו אף עשיתיו: ישעיה מג ז
4. ונבכשה הארץ לפני ו' ואחר קשבו והייתם יקיים מיי ומישראל והיתה הארץ הזאת לכם לארץ לפני ו': בחדר לב כב
5. כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה: משלי טו ד

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה בסירוגין וכו' (אם שכז ואת כי שנית) ר"צ הסו' לתק עשה ממנו דבור צפ"ע וקאי אלעל כסוף העמוד דלמר הש"ס אם שכז ומפרש רש"י דהיינו מה דכתיב ואת כי שנית דלס שכז לא כתיב בקרא. יעושה כי האמת שח:

לעוי רש"י

פורט"ו [פורט"ו]. נמל.

מוסף רש"י

לכבודו. לנמנו (אבות פ"ד ה"ד).

רבינו חננאל

ואלו לגנאי בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים, ולא היו יודעים לרדות, פי' כנון דין בשולו המחמה [ממיר פ"ו], וכמו שאומרים יצא רדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה [שבת ק"ז]. וכן בית אבטינס דברים פשוטין הן. בר קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב. מאי מעשה הכתב (כן) שהיה נוטל ה' קולמוסין בה' אצבעותיו ואם היתה תיבה של ה' אותיות כותבה בבת אחת. כל פעל ה' למענהו. פי' פעל ה' ונתן חכמה לזה יתר מזה, למענהו, כמקל שאינו מפצעת לכאן

לכאן. ובין שהגיד ר' יוחנן בן גורי מה שא"ל אותו זקן שהיה מבית אבטינס, א"ר עקיבא כיון שכוונתם לשם שמים היתה אסורה לספר בגנותן. וכן אמר בן עזאי בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך